

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 505/2013-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o., B., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o., finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

4. Obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o., p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov), ktorú je Okresný súd Pezinok p o v i n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 505/2013-24 z 9. októbra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08.

Zo sťažnosti vyplýva, že poddžníckou žalobou podanou pôvodne 14. mája 2008 Okresnému súdu Topoľčany a neskôr z dôvodu miestnej príslušnosti postúpenej okresnému súdu sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 domáha voči žalovanému (B. G., pozn.) zaplata sumy 1 459 920 Sk s prísl. Podľa sťažovateľky okresný súd aj napriek sťažnosti na priet'ahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu koná v jej veci neefektívne a so zbytočnými priet'ahmi, v

dôsledku čoho sa predlžuje stav jej právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Z vyhodnotenia uvedených kritérií možno mať jednoznačne za to, že prietahy v predmetnom konaní neboli spôsobené právnou a faktickou zložitou veci. Taktiež zo správania sťažovateľa nemožno vyvodit' záver, že svojim konaním spôsobil prietahy v súdnom konaní. Máme za to, že prietahy v súdnom konaní boli spôsobené postupom všeobecného súdu, keďže Okresný súd Pezinok od vydania uznesenia zo dňa 20.09.2012, ktorým neschválil súdny zmier podľa návrhu zo dňa 05.09.2012, nevykonal žiadny právne relevantný úkon, ktorý by smeroval k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci.

Súd sme písomne vyzvali na ďalšie konanie vo veci, avšak súd doposiaľ nenariadil pojednávanie. Aj keď súd síce formálne konal, t.j. nariad'oval pojednávania, tak tieto nemali prakticky význam, keďže prebiehali bez účasti odporcu, ktorý sa sústavne nedostavoval na pojednávania a postup sudu voči nemu nebol razantný (len hrozba pokuty alebo predvedenia).“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa S. spol. s.r.o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod spis. zn.: 26Cb/63/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje, aby vo veci vedenej pod spis. zn.: 26Cb/63/2008 konal bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi S. spol. s.r.o. priznáva finančné zadosťučinenie 5.000,-EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi S. spol. s.r.o. priznáva náhradu trov konania, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za okresný súd jeho predseda a zákonný sudca listom sp. zn. Spr. 3299/2013 z 11. novembra 2013 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 25. novembra 2013.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„V plnom rozsahu sa stotožňujem s vyjadrením zákonného sudcu k ústavnej sťažnosti spoločnosti S., spol. s r.o. zo dňa 05.03.2013, ktoré obsahuje aj priebeh konania od 20.09.2012, kedy Okresný súd Pezinok uznesením zo dňa 20.09.2012 neschválil súdny zmier podľa návrhu zo dňa 05.09.2012. - (vyjadrenie zákonného sudcu v prílohe pripájam). ...

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu.“

Zákonný sudca okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Zo sťažnosti nie je jednoznačne zrejmé, ktorú dobu sťažovateľ namieta ako dobu nečinnosti súdu, zo strany 2 posledný odsek a strany 3 posledný odsek možno vyvodiť, že namietaná doba začína dňom 20.09.2012 a trvá ku dňu spísania tohto podania. Z uvedeného dôvodu máme za náležité sa vyjadriť výlučne k dobe od 20.09.2012.

Skutočnosť, že po zamietnutí návrhu schválenia súdneho zmiere súd nekonal a následne nariadil TP na 05.06.2013 je potrebné vyhodnotiť v spojení s písomným podaním PZN zo dňa 05.09.2012, v ktorom oznámil splátkový kalendár s dňami plnenia 11.09.2012, 31.12.2012 a 30.04.2013. Na jednej strane síce nebol súdny zmier schválený, avšak na druhej strane bola existujúca dohoda, o ktorej bol predpoklad, že ju účastníci konania dodržia, keď túto začal odporca plniť, pričom písomným podaním zo dňa 27.11.2012 zobral navrhovateľ návrh v časti späť. Nebol síce daný dôvod na prerušenie konania (§ 109 O.s.p.), avšak z okolností bolo zrejmé, že účastníci konania rokujú mimosúdne o vyporiadaní veci a hľadajú vhodné hmotnoprávne riešenie, ktoré by sa následne úplne prirodzene premietlo do procesných vzťahov. Pokiaľ teda súd po neschválení súdneho zmiere nekonal, išlo o vyhodnotenie situácie súdom s ohľadom na dostupné informácie poskytnuté účastníkmi konania, naplňajúc tak ustanovenie § 99 ods. 1

veta prvá O.s.p. reálnym spôsobom a nielen formálne. Následne po žiadosti PZN o nariadenie termínu pojednávania súd tento nariadil, opäť však zohľadniac možnú mimosúdne vyporiadanie veci. Skutočnosť, že nakoniec k mimosúdnu vyporiadaniu nedošlo nebola súdu zrejmé a to ani z podania PZN zo dňa 01.02.2013.

Aj samotné zamietnutie návrhu na schválenie súdneho zmiernu svedčí skôr o tom, že vec nie je jednoduchá a teda pokiaľ sťažovateľ vec vyhodnotil, že prietahy nie sú spôsobené právnou ani faktickou zložitou veci, toto máme za tvrdenie nezodpovedajúce skutočnému stavu.

Rovnako aj skutočnosť, že odporca zmenil miesto bydliska, keď doručenie predvolania na pojednávanie dňa 05.06.2013 nebolo vykázané súd nemohol očakávať, pričom obdobne sťažovateľ podal žalobu na miestne nepríslušnom súdu pravdepodobne práve z rovnakého dôvodu. Uvedené svedčí u skutkovej zvýšenej náročnosti veci, keď odporca sa v konaní správa zákonne avšak štatisticky nepravdepodobne. Navyše súd po zistení, že odporca nemá vykázané doručenie predvolania a čiastočného späťvzatia sa pokúsil vykonať doručovanie prostredníctvom PZ SR, čo tiež nebolo úspešné. Odporca predchádzajúce zásielky na uvedenej adrese preberal, nebol dôvod predpokladať, že tak prestane vykonávať.

Pokiaľ ide o namietanú nedostatočnú razantnosť, túto je potrebné vyhodnotiť vždy v čase vykonania úkonu. To že sa následne ukáže úkon ako prípadne nedostatočne razantný, nemôže mať vplyv na správnosť postupu, keďže súd vykonáva úkony v reálnom čase. Navyše neboli splnené zákonné podmienky na použitie iného poriadkového opatrenia, skutočnosť že účastník konania zmení bydlisko nie je sťažením postupu. Súčasne tiež ani prípadné poriadkové opatrenie by neumožnilo pojednávať vo veci, keďže odporca nemal vykázané doručenie na pojednávaní dňa 05.06.2013, bez vedomosti súdu o bydlisku odporcu by tomuto prípadné uznesenie o poriadkovom opatrení nebolo doručené teda by nebola naplnená individuálna prevencia, o ktorú predovšetkým ide.

Súd tiež poukazuje na skutočnosť, že PZN napísal (v podaní zo dňa 05.06.2013) zoznam termínov kedy má prekážku na dostavenie sa na pojednávanie, pričom zastupuje obchodná spoločnosť a nie fyzická osoba, takže je predpoklad vzájomného zastupovania. Pokiaľ má súd zohľadniť žiadosť právneho zástupcu na nenariadenie TP na 14 potenciálnych termínov behom troch mesiacov, pri nutnosti zohľadnenia prevádzkových

možností súdu, nemôže byť nekonanie počas tohto obdobia pripisované na zodpovednosť súdu. Navyše išlo o obdobie súdnych prázdnin (§ 46 ods. z. č. 385/2000 Z. z.), počas ktorého PZN žiadal zohľadniť tvrdené vytýčené pojednávania, teda bol predpoklad, že zohľadnenie jeho žiadosti bude mať výraznejší vplyv na nariadenie TP.

Odhladnuc od neexistencie prietahov v konaní máme uplatnené primerané zadostučinenie vo výške 5000,-eur za celkom zjavne neprimerané, nezodpovedajúcu dĺžke doby nekonania a ich dôvodom.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu uviedol:

„... oznamuje Ústavnému súdu Slovenskej republiky, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Pokiaľ sa jedná o vyjadrenie Okresného súdu v Pezinku, tak toto považujeme za nedôvodné, lebo Okresný súd v Pezinku prehliada tú skutočnosť, že prietahy v konaní je potrebné hodnotiť v celom konaní, a teda aj tú časť konania, ktorá bola predmetom ústavnej sťažnosti, ktorá bola predtým Ústavným súdom SR odmietnutá.

Máme za to, že celé konanie vrátane súčasného stavu je poznačené prietahmi v konaní. Osobitne chceme poukázať na nerazantné postupy zákonného sudcu spočívajúce, napr. v nepredvedení žalovaného na pojednávanie, resp. absolútne ignorovanie návrhu na priznanie peňažnej čiastky podľa § 147a O.s.p., z dôvodu neúčasti odporcu na pojednávaní. Tieto návrhy, ktoré majú okrem iného prispievať k účasti účastníkov na pojednávaní, zákonný sudca nechal bez povšimnutia a vôbec o nich nerozhodol. Z uvedených dôvodov preto trváme na podanej ústavnej sťažnosti.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd

nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 v období po rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2011 z 3. novembra 2011:

- 8. december 2011 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní nariadenom 20. septembra 2011 na termín 12. december 2011, a to z dôvodu kolízie s iným konaním a súčasne oznámil termíny, kedy má už nariadené pojednávania v iných veciach,
- 13. december 2011 – právny zástupca žalovaného ospravedlnil svoju a žalovaného neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu, že predvolanie mu bolo doručené neskoro a nemal možnosť oboznámiť sa s vyjadrením sťažovateľky k jeho odporu, ktoré mu bolo zaslané spolu s predvolaním na pojednávanie,
- 12. december 2011 – z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 15. február 2012,
- 15. február 2012 – po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 2. máj 2012 s tým, že žalovaná strana mala predložiť listinné dôkazy a tiež mal byť vypočutý žalovaný,
- 15. marec 2012 – žalovaný oznámil okresnému súdu, že listiny, na predloženie ktorých bol vyzvaný okresným súdom na pojednávaní, neexistujú,
- 27. marec 2012 – sťažovateľka sa vyjadrila k stanovisku žalovaného z 15. marca 2012 a súčasne navrhla predvolať na najbližšie pojednávanie svedka,
- 2. máj 2012 – z dôvodu neprítomnosti žalovaného, ktorý tesne pred pojednávaním vypovedal plnú moc svojmu právnenému zástupcovi, bolo pojednávanie len v prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľky odročené na 8. jún 2012,

- 4. máj 2012 – právny zástupca sťažovateľky podal okresnému súdu návrh, aby okresný súd uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľke 100 € za jeho neúčast' na poslednom pojednávaní,
- 8. jún 2012 – z dôvodu neprítomnosti žalovaného bolo pojednávanie len v prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľky odročené na 8. október 2012,
- 3. júl 2012 – žalovaný dodatočne ospravedlnil svoju neprítomnosť na poslednom pojednávaní,
- 6. september 2012 – právny zástupca sťažovateľky žiadal zrušiť nariadený termín pojednávania na 8. október 2012 a súčasne predložil okresnému súdu „*Návrh na schválenie súdneho zmieru*“,
- 20. september 2012 – okresný súd uznesením neschválil súdny zmier podľa návrhu zo 6. septembra 2012,
- 24. september 2012 – okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 8. október 2012 z dôvodu „... *neschválenia súdneho zmieru*“,
- 30. november 2012 – z dôvodu uhradenia časti žalovanej sumy žalovaným sťažovateľka sčasti zobrala svoj návrh späť,
- 5. február 2013 – sťažovateľka urgovala postup v konaní,
- 9. máj 2013 – okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 5. jún 2013 a súčasne vyzval žalovaného na predloženie listinných dôkazov a na vyjadrenie, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby sťažovateľkou,
- 23. máj 2013 – okresný súd doručoval výzvu žalovanému prostredníctvom polície a súčasne okresný súd zisťoval adresu bydliska žalovaného,
- 5. jún 2013 – z dôvodu neprítomnosti účastníkov bolo pojednávanie odročené na 23. september 2013 (právny zástupca sťažovateľky ospravedlnená neúčast' – vyplýva to zo zápisnice, avšak v spise žiadne ospravedlnenie nie je žurnalizované, pozn.),
- 7. jún 2013 – okresnému súdu bolo políciou oznámené, že žalovaný sa na adrese doručenia zásielky nezdržiava a jeho pobyt nie je známy, a právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu termíny pojednávania, kedy má nariadené už iné pojednávanie v iných veciach,

- 23. september 2013 – z dôvodu neprítomnosti žalovaného, ktorý nemal ani vykázané doručenie predvolania, bolo pojednávanie odročené na 18. november 2013 s tým, že za žalovaného bude predvolaný opatrovník, ktorý mu bude ustanovený,
- 25. september 2013 – okresný súd uznesením ustanovil žalovanému opatrovníčku (tajomníčku Okresného súdu Malacky, pozn.), predvolal ju na pojednávanie a súčasne ju vyzval, aby sa vyjadrila k ustanoveniu za opatrovníčku,
- 13. november 2013 – opatrovníčka žalovaného ospravedlnila svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní,
- 18. november 2013 – po vypočutí právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý navrhol vypočuť v konaní svedka, bolo pojednávanie odročené na 5. február 2014 s tým, že okresný súd bude žiadať s vecou súvisiace listinné dôkazy.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 o poddĺžnickej žalobe sťažovateľky o zaplatenie sumy 48 460,46 € došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V uvedenej súvislosti je potrebné v prvom rade podotknúť, že o sťažovateľkou namietanom porušení jej základného práva a práva na konanie bez zbytočných prietáhov vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 ústavný súd už raz konal, pričom uznesením sp. zn. I. ÚS 415/2011 z 3. novembra 2011 sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu zistenia iba krátkych období nečinnosti v skúmanom postupe okresného súdu, pričom však v tomto uznesení súčasne uviedol: „V prípade, ak všeobecný súd posudzujúci danú vec sa bude v budúcnosti dopúšťať prietáhov v konaní (bude nečinný alebo jeho konanie bude neefektívne), nič nebráni sťažovateľovi, aby opakovane podal sťažnosť, v rámci ktorej ústavný súd zohľadní celý doterajší priebeh konania, to znamená, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci.“

Vzhľadom na uvedené a tiež s ohľadom na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 226/05, IV. ÚS 36/03), podľa ktorej rozhodnutie o odmietnutí návrhu na začatie konania pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je rozhodnutím „o konaní“, t. j. nejde o podmienku konania, ktorú možno dodatočne splniť v ďalšom návrhu, ktorým sa napáda to isté právoplatne skončené konanie a ktoré bolo napadnuté v predchádzajúcom návrhu, ktorý bol odmietnutý ako zjavne neopodstatnený, ústavný súd konštatuje, že v zmysle citovanej „inštrukcie“ danej sťažovateľke ústavným súdom v skoršom uznesení sp. zn. I. ÚS 415/2011 z 3. novembra 2011 v danej veci bude možné v tomto konaní zohľadniť postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 63/08 iba ako celok, t. j. iba pokiaľ ide o jeho celkovú dĺžku v interakcii na požiadavku jej primeranosti vyjadrenej v sťažovateľkou označenom čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak nebude možné opätovne prehodnocovať jednotlivé obdobia nečinnosti, ktoré boli už predmetom skúmania a vyhodnocovania ústavného súdu v skoršom konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 415/2011, ktorý tieto obdobia nevyhodnotil ako také, ktoré by mohli mať za následok porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto hľadiska sa totiž obdobie od začatia konania sp. zn. 26 Cb 63/08, t. j. od 14. mája 2008, do 3. novembra 2011, keď o veci už rozhodoval ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 415/2011, považuje z hľadiska skúmania prietáhov v konaní za obdobie ústavným súdom preskúmané a vyhodnotené (res iudicata).

Pokiaľ ide o otázku, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, judikatúra ústavného súdu sa ustálila na tom, že táto otázka sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. V súvislosti s prvým kritériom „zložitosť veci“ ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na množstvo a charakter procesných úkonov vykonaných okresným súdom v danej veci nemožno predmet tohto konania po skutkovej stránke kvalifikovať ako zložitý. V tejto súvislosti nie je možné prisvedčiť obrannej argumentácii okresného súdu, ktorý predmetnú vec kvalifikoval ako skutkovo zložitú, dôvodiac tým, že žalovaný prestal preberať zásielky na adrese svojho bydliska, pretože podľa zistenia ústavného súdu (zo súdneho spisu, pozn.) okresný súd učinil tento záver iba na základe toho, že žalovanému sa raz nepodarilo doručiť predvolanie na pojednávanie (konkrétne na pojednávanie nariadené na 5. jún 2013), ktoré mu doručoval prostredníctvom polície. Okresný súd však v tomto smere nevykonal žiadne ďalšie zisťovanie (napr. dopyt na register obyvateľstva, opakované zisťovanie v mieste pobytu žalovaného, či žalovaný nebol len ojedinele neprítomný v mieste bydliska a pod., pozn.) a bez ďalšieho nariaďoval vo veci pojednávania (pozri bod 3, pozn.). Predmetné konanie nemožno podľa ústavného súdu kvalifikovať za zložitú ani po právnej stránke, pretože rozhodovanie o zaplatení dlžnej sumy (hoci aj z poddlžníckeho vzťahu) je konaním štandardnej rozhodovacej súdnej praxe. V tomto smere je bez racionálnej príčinnej súvislosti aj obranné tvrdenie okresného súdu, že o právnej zložitosti veci by malo svedčiť to, že okresný súd neschválil účastníkmi konania navrhovaný súdny zmier.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky posudzovaného konania v procesnom postavení žalobkyne (v čase po rozhodnutí ústavného súdu 3. novembra 2011, vo veci sp. zn. I. ÚS 415/2011 – pozri už uvedené, pozn.), podľa ústavného súdu aj samotná sťažovateľka má v určitom smere svoj podiel na pozdržaní sa konania o jej žalobe v tomto čase. Podľa zistenia ústavného súdu napr. právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 12. december 2011 iba pár dní pred jeho konaním, a to až podaním z 8. decembra 2011 z dôvodu kolízie termínov pojednávaní v iných veciach, a to aj napriek tomu, že predmetné pojednávanie bolo nariadené už 20. septembra 2011.

3. Napokon sa ústavný súd s prihliadnutím na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, zaoberal aj postupom okresného súdu.

Do rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2011 z 3. novembra 2011 okresný súd konal vo veci vedenej pod sp. zn. 26 Cb 63/08 už viac ako 3 roky a 5 mesiacov, pričom po tomto čase, t. j. po 3. novembri 2011, ústavný súd v postupe okresného súdu zistil iba jedno obdobie nečinnosti v trvaní takmer 8 mesiacov, a to od 20. septembra 2012, keď okresný súd uznesením rozhodol o neschválení účastníkmi konania navrhovaného súdneho zmieru, do 9. mája 2013, keď okresný súd nariadil vo veci pojednávanie.

Ústavný súd už konštatoval (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01), že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01, III. ÚS 199/02).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“

v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovet (I. ÚS 11/00).

Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj neefektívnu a nesústredenú činnosť spočívajúcu napr. v tom, že okresný súd iba po jedinom neúspešnom doručovaní žalovanému na adresu jeho bydliska prostredníctvom polície (23. mája 2013) a bez opakovaného overenia si tejto skutočnosti (napr. dopytom v registri obyvateľov alebo opakovaným šetrením políciou, pozn.) uzavrel, že žalovaný si poštu v mieste bydliska nepreberá. Napríklad v tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že aj napriek tomu, že okresný súd mal už 7. júna 2013 vedomosť o tom, že žalovanému sa nepodarilo doručiť predvolanie na predchádzajúce pojednávanie konané 5. júna 2013, predseda nevykonal šetrenie o pobyte žalovaného, ale bez ďalšieho trval na nariadenom pojednávaní na 23. september 2013, ktoré tak bolo absolútne neefektívne a kvôli neprítomnosti žalovaného, ktorý nemal vykázané doručenie predvolania, bolo odročené.

V danom prípade síce obdobie takmer 8 mesiacov samo osebe nenasvedčuje porušeniu základného práva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle imperatívu vyjadreného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak v súčinnosti s celkovým charakterom postupu okresného súdu a v súčinnosti s celkovou dĺžkou konania posudzovaného konania od počiatku (t. j. viac ako 5 rokov a 7 mesiacov), navyše bez jediného meritórneho rozhodnutia vo veci, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci vedenej pod sp. zn. 26 Cb 63/08 bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto neuznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 331,12 € vrátane 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľky nepredložil osvedčenie platcu DPH).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súde a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume

413,94 € vrátane režijného paušálu bez DPH (pretože právny zástupca sťažovateľky nepredložil osvedčenie platcu DPH, pozn.)

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľky si úhradu trov uplatnil iba v sume 331,12 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľke priznal len vo výške uplatneného nároku, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013